



FOTOGRAFIAR EL PAISATGE, II

Com a continuació del tema iniciat el darrer número, en què vam definir i comentar de què anava la fotografia del paisatge, en el present descriurem les particularitats que té aquesta tècnica. Més que res perquè els qui la vulgueu practicar sapigueu tot el que heu de tenir en compte i «de quin mal heu de morir».

■ CARACTERÍSTIQUES GENERALS

Aquesta modalitat de la fotografia de natura es caracteritza per tot un seguit de tècniques, procediments, material, elements, accessoris i equipament que detallem a continuació:

– **Objectiu gran-angular.** L'estri més emblemàtic potser és l'objectiu angular (o gran-angular), el que significa que té una curta distància focal (per això no són mai òptiques de mida gran com passa amb els teleobjectius). És necessari per diversos motius que explicarem en tractar aquest punt, però el més evident és que el seu gran angle de visió fa que captem una gran porció de l'escena.

– **Alta qualitat de la imatge.** La qualitat és cabdal perquè en el paisatge no és capta el detall com en la fotografia macro, ni l'instant com en la caça fotogràfica. Hom podria replicar que sempre hauríem de tendir a aconseguir la màxima qualitat, però el que volem dir és que en la resta de modalitats hi ha altres factors clau i situacions úniques i irrepetibles, mentre que el paisatge és allà, no es mou, ni s'escapa, ni planteja possibilitats infinites.

Per tant, si no aconseguim imatges d'una qualitat tècnica molt alta, de segur que hi haurà col·legues que tindran «la nostra foto», però clarament millorada. Per això hem de conèixer força bé les característiques de la nostra càmera, objectiu i tot el que utilitzem; i en aquest sentit ens anirà bé repassar tots els MÈTODE immediatament anteriors (dels dos últims anys), ja que s'hi han tractat els elements i paràmetres que determinen la qualitat d'una imatge fotogràfica.

– **Sensibilitat mínima.** Com a conseqüència del punt anterior, la sensibilitat que seleccionarem serà la mínima possible, i això tant si estem en el món digital, com si encara utilitzéssim pel·lícula. I és que si pugem la sensibilitat hi perdem en tots els aspectes. En canvi,

a la més baixa possible, el *gra* (o sensació de granularitat) i el soroll seran mínims.

– **Aprofitar la llum natural.** A part de tot, hom podria dir que, en el paisatge, la llum natural ho és tot. Efectivament, amb l'excepció de situacions molt concretes –que ja detallarem– en què ens pot ajudar un cop de flaix, sempre ens hem de confiar de la llum del sol. Fins i tot de nit, és clar, ja que la llum de la Lluna és llum del sol reflectida. I quina és la millor llum? Bona pregunta; per a contestar-la necessitarem un lliurament sencer, però avançarem que la primera i última hora són força adequades, mentre que les properes al migdia són les pitjors perquè proporcionen il·luminacions molt intenses, dures i contrastades; i si ens trobem a l'estiu encara ho empitjorarem més, ja que el sol es troba en posició més zenital.

– **Llum càlida.** En contraposició a la *llum freda* (que té uns tons blavosos), la llum idònia és la neutra o la que es coneix com a *càlida*, és a dir, la que té una tonalitat ataronjada, entre groguenca i vermellosa. Precisament és la que es dona a l'alba i a última hora de la tarda, prop del capvespre.

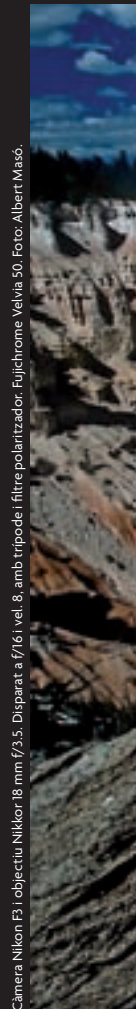
– **Captar el relleu.** Una bona foto de paisatge no és la que reflecteix l'horitzó o una

muntanya i prou, sinó la que «inclou tot un escenari», captant el volum. És a dir, per exemple, la que mostra tota una vall, amb el riu, el prat proper, la flor o el tronc en primer terme, el bosc més llunyà, la serralada del fons i el cel. En una paraula: el relleu.

– **Gran profunditat de camp.** Doncs bé, per a plasmar aquest relleu des del punt més proper fins el més allunyat, hem de disposar d'una gran profunditat de camp. En aquest sentit, podeu consultar els «Instants de natura» del número 38 de MÈTODE, de l'estiu de 2003, on trobareu els factors de què depèn la profunditat de camp i com controlar-la.

– **Diafragma tancat.** I per aconseguir molta profunditat de camp, podem escollir l'objectiu que en proporcioni més, situar-nos ben separats de l'escena i, sobretot, col·locar un diafragma tancat, a vegades força tancat. Ara bé, mai el més tancat de tots perquè la difracció seria enorme i ens espatllaria la fotografia (vegeu MÈTODE, 53, de la primavera de 2007, on s'explica extensament la problemàtica de la difracció, en el tercer lliurament dedicat a la qualitat de la imatge).

«FOTOGRAFIAR SIGNIFICA
«ESCRIBRE O PINTAR AMB
LLUM” I, EN PAISATGE, LA
LLUM NATURAL HO ÉS TOT»



Càmera Nikon F3 | Objectiu Nikkor 18 mm f/3.5. Disparat a f/16 i vel. 8, amb tripode i filtre polaritzador. Fujichrome Velvia 50. Foto: Albert Masó.

- **Baixa velocitat d'obturació.** Com a conseqüència del que hem dit –llum de primera o última hora, sensibilitat mínima i diafragma molt tancat– no pot sortir més que una altra particularitat: la baixa velocitat d'obturació. Serà l'única manera d'aconseguir l'exposició suficient.
- **Ús de diversos accessoris.** Una altra característica és l'ús de diversos accessoris, com ara el nivell de bombolla (algun model recent de càmera digital porta un «nivell electrònic» incorporat), el para-sol (fonamental per a augmentar la saturació i eliminar llums paràsits i lluentors), les ròtules especials de gir horitzontal, etc.
- **Filtres.** Ens hem deixat els filtres... perquè no són gaire importants? No! Perquè ho són tant que mereixen protagonitzar un lliurament. En ell parlarem de l'ultraviolat, del polaritzador, dels filtres cromàtics (càlids i freds), dels de camp partit, de boira, de densitat neutra, etc.

- **Trípode.** Tanmateix, l'accessori més important és el trípode. Efectivament, és el que permetrà seleccionar la sensibilitat mínima, col·locar filtres (que sempre fan perdre llum), tancar força el diafragma i fotografiar amb poca llum sense haver-nos de preocupar perquè la baixa velocitat d'obturació ens produeixi una imatge vibrada o moguda.
- **Creativitat i composició.** Finalment, val a dir que, dins de la fotografia de natura, la de paisatge és la que més permet expressar el vessant artístic i la creativitat del fotògraf. És a dir, que, a part de tots els paràmetres que proporcionin una alta qualitat tècnica i de les indicacions que acabem de fer, haurà de disposar adequadament els elements de l'escena per tal que formin una bona composició i s'aconsegueixi una imatge harmoniosa.

ALBERT MASÓ
Biòleg i fotògraf de natura



La fotografia de paisatge necessita mostrar grans escenaris amb molt relleu. Per això s'utilitzen grans angulars i diafragmes tancats. A la imatge, presa al canó de Bryce (Utah, Estats Units), es pot apreciar que la profunditat de camp va des del primer terme fins al mateix horitzó.